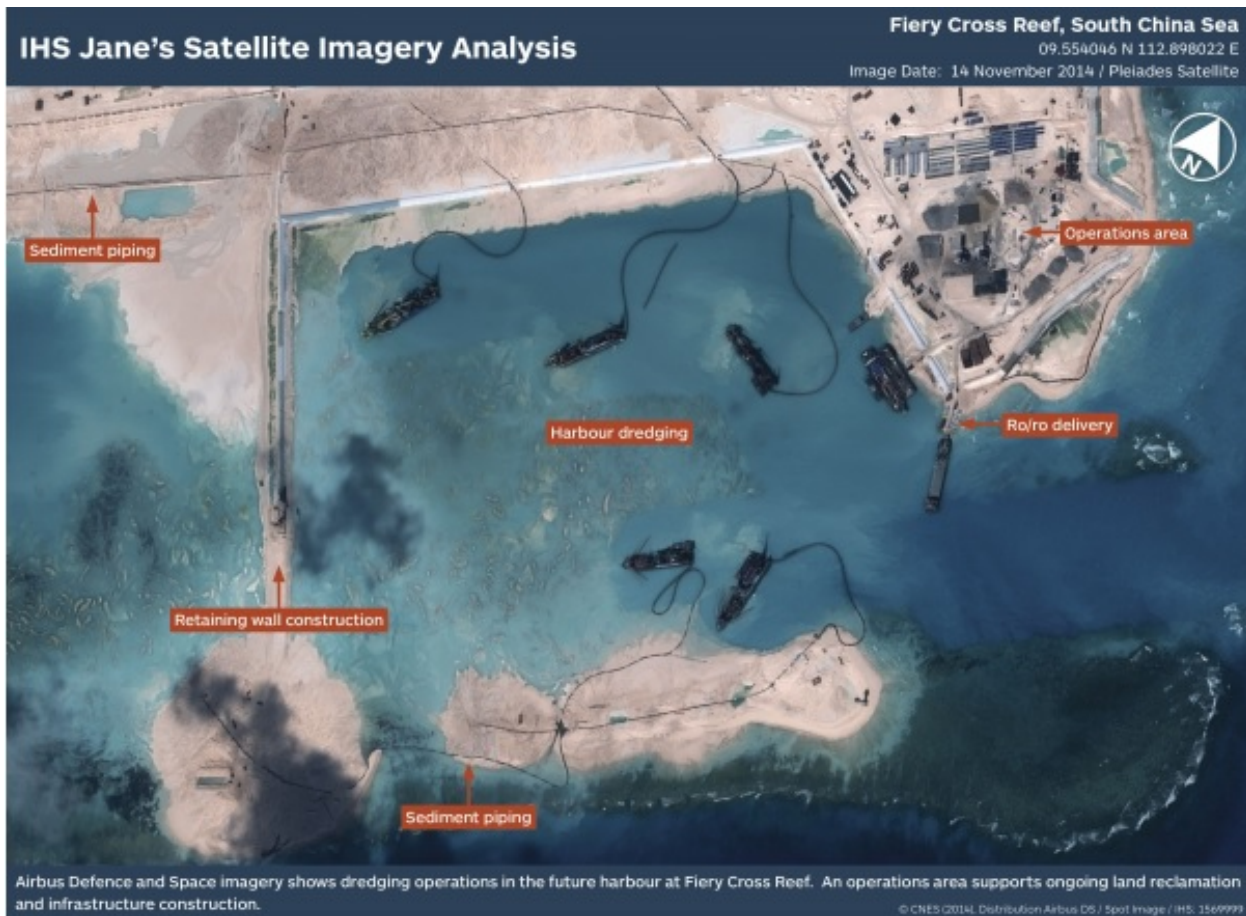

Chẳng trong vịnh vịnh mặt nước, Việt Nam xây dựng các đảo nhân tạo ở quần đảo Trường Sa còn đang tranh chấp đã làm thay đổi môi trường sâu sắc các đảo địa lý và an ninh ở Biển Đông.

Cho đến nay việc xây dựng các đảo này đã tạo ra 8 triệu mét vuông đất đai giữa biển khơi, vượt trội các hoạt động bồi đắp của các nước khác, và chưa thấy có dấu hiệu giảm tốc. Hàng trăm triệu tấn cát và san hô đã được nạo vét từ đáy biển và đổ

lên các rạn san hô mong manh vốn là những thành phần vô cùng thi thoảng của hệ sinh thái biển. Các chuyên gia về hệ động tiên lũng rũng công việc này đã gây ra những tác động khốc liệt và khoả đảo ngược lại được lên môi trường.

Các đảo vĩa được tạo ra và mở rộng sẽ trở thành cơ sở hạ tầng tạo điều kiện cho Trung Quốc triển khai lực lượng và áp đặt sự kiểm soát trên thềm lục địa không chỉ quần đảo Trường Sa còn đang tranh chấp mà còn đi vĩa hữu hiệu Biển Đông, lũng sâu vào các vùng đặc quyền kinh tế (EEZ) mà theo luật lệ caoch diên giaội luật quốc tế hợp lệ nào về phân giới biển đúng luật pháp thuở trước các nước khác. Mặc dù các đảo và các EEZ đã bị tranh chấp từ nhiều thập kỷ, một sự cân bằng bấp bênh đã tồn tại cho tới nay một phần là do cơ sở hạ tầng quân sự gần như của Trung Quốc nằm cách xa hàng trăm dặm về phía bắc. Tuy nhiên, các nhà hoạch định quốc phòng của các nước khác trong tranh chấp phải đi một phần lớn lại đã mất đi sự an toàn có thể nhờ cách đó.

Một quan ngại khác là liệu Trung Quốc có sẽ dùng các đảo mới được tạo ra hoặc mở rộng để đưa ra các yêu sách biển mới ở Biển Đông hay không. Thứ nhất, Trung Quốc có thể sẽ tuyên bố lãnh hải 12 hải lý hoặc một đường “vùng bảo vệ an ninh” mở rộng nào đó quanh Đá Vành Khăn (Mischief Reef) và Đá Xu Bi (Subi Reef). Điều này sẽ xâm phạm quyền tự do đi lại trên biển và trên không của cộng đồng quốc tế vốn đang tồn tại ở các khu vực này. Thứ hai, Trung Quốc có thể tuyên bố lãnh hải xung quanh các đảo mới được tạo ra hoặc mở rộng vốn gần đảo đang do các nước khác đóng quân. Điều này sẽ dẫn đến xung đột trực tiếp với các bên khác trong tranh chấp. Thứ ba, việc tạo ra và mở rộng các đảo mới có thể làm Trung Quốc hung hăng hơn trong việc đòi EEZ cho quần đảo Trường Sa. Điều này sẽ làm trầm trọng thêm các tranh chấp biển trong khu vực.

Trung Quốc biển mình rằng *“Các hoạt động của Trung Quốc trên các đảo và rạn đá hữu quan ở quần đảo Nam Sa hoàn toàn nằm trong chủ quyền của Trung Quốc và là hoạt động chính đáng”*

[\[1\]](#)

. Một số nhà phân tích còn lập luận thêm rằng Trung Quốc không vi phạm bất cứ luật biển nào. Tuy nhiên, có thể cho thấy những lập luận này không đúng trên nhiều phương diện.

Thềm nhứt, Đá Cháy Thập (Fiery Reef), Đá Ga Ma (Johnson South Reef), Đá Châu Viên (Cuarteron Reef), Đá Huy Gi (Huges Reef) và Đá Gaven (Gaven Reef) đang có tranh chấp chủ quyền. Vì vậy, qua lại thiêu thiêu chi khi một bên trong tranh chấp thay đổi tính chất địa lý của chúng một cách hoạt động và không thể khôi phục lại được. Nếu một

ngày nào đó, có tòa án quốc tế được trao thẩm quyền để phân xử tranh chấp và tòa phán quyết rằng các đê này thuộc về một quốc gia khác không phải Trung Quốc thì sẽ thiệt hại cho các rạn san hô này do hậu quả của việc xây đê đã làm tổn hại quy định của quốc gia đó một cách không khốc phẫn được.

Thứ hai, vì Á Vành Khăn và Á Xu Bi trong trạng thái tự nhiên nằm ở mức độ ưu tiên cao và cách xa các đê khác hơn 12 hải lý, luật tập quán quốc tế không cho phép quốc gia nào có thể tuyên bố chủ quyền đối với chúng. Vì vậy, các hoạt động xây dựng đê ở các rạn san hô này không thể nằm trong chủ quyền của Trung Quốc. Hơn nữa, sẽ là bất hợp pháp nếu Trung Quốc hay bất cứ quốc gia nào khi không đồng ý chủ quyền đối với các đê nhân tạo thì các đê đã điếm này.

Thứ ba, Công ước Liên Hiệp Quốc về Luật Biển (UNCLOS) không cho phép Trung Quốc sẽ dựng các đê nhân tạo tại Á Vành Khăn và Á Xu Bi để đòi hỏi lãnh hải 12 hải lý hoặc EEZ bên ngoài: các đê nhân tạo chỉ được hưởng một vùng an toàn mà có thể mở rộng tối đa là 500 mét.

Thứ tư, Trung Quốc đang vi phạm Điều 192 và 123 của UNCLOS, vi phạm môi trường biển, đặc biệt là trong các vùng biển kín và nửa kín như Biển Đông. Điều 192 quy định rằng " Các quốc gia có nghĩa vụ bảo vệ và gìn giữ môi trường biển ", trong khi Điều 123 đòi hỏi các quốc gia quanh một biển kín hay nửa kín phải " phải hợp tác với các quy định và nghĩa vụ của họ đối với việc bảo vệ và bảo tồn môi trường biển ". Dù dĩ nhiên là một bên tranh chấp các quốc gia ở Trung Sa sẽ nghi ngờ họ, và chỉ một mình họ, có quyền xây dựng trên các đê và các rạn san hô đang bị tranh chấp, nhưng không thể phủ nhận rằng tất cả họ đều có nghĩa vụ bảo vệ và gìn giữ môi trường biển của Biển Đông, một biển nửa kín và dĩ nhiên phải hợp tác với môi trường.

Trong phán quyết năm 2003 về tranh chấp giữa Malaysia và Singapore về hoạt động bãi đắp của Singapore, Tòa án Quốc tế về Luật Biển (ITLOS) đã bác bỏ " Singapore không được tiến hành việc bãi đắp của mình theo những cách có thể gây tổn hại không thể khắc phục tới các quy định của Malaysia hay gây tổn hại nghiêm trọng cho môi trường biển, đặc biệt là phải tính đến các báo cáo của nhóm chuyên gia đặc biệt ". Singapore đã tuân thủ phần quyết định của tòa. Ngược lại, Trung Quốc hoàn toàn không đếm xỉa tới nghĩa vụ của họ với UNCLOS qua việc neo vét hàng trăm triệu tấn cát và san hô tại đáy biển và đi lên 8 triệu mét vuông thuộc các rạn san hô vốn là môi trường quan trọng cho cá đê nhưng mà không có bất cứ đánh giá nào của các chuyên gia đặc biệt, và không có sự phải hợp tác tham vấn nào với các quốc gia ven biển khác.

Thứ năm, việc khu vực quần đảo Trường Sa đang có tranh chấp lãnh thổ và tranh chấp biển giữa chúng ta đến một vi phạm UNCLOS khác của Trung Quốc. Điều 74 và 83 của Công ước này đòi hỏi rằng trong các khu vực có các yêu sách EEZ hoặc thềm lục địa mà những mâu thuẫn nhau thì các bên tranh chấp " trên tinh thần hiểu biết và hợp tác, sẽ thực hiện mọi nỗ lực để tham gia vào các đàm phán thiện chí có tính chất thực tiễn và, trong giai đoạn chuyển tiếp này, không gây phẫn nộ hay cản trở việc đi đến các thỏa thuận cuối cùng ".

Trong phán quyết năm 2004 đối với Guyana kiện Suriname, Tòa Trọng tài Thương mại (PCA) đã giải thích điều khoản này

Có nghĩa là các bên tranh chấp không được phép đơn phương gây ra thay đổi vĩnh viễn lên các vùng tranh chấp.

Khó cãi rằng Vịnh Bắc Bộ là một khu vực EEZ đang có tranh chấp, trong khi Xu Bi có thể thuộc EEZ hay thậm chí là một rặng đang có tranh chấp, do đó điều 74 và 83 UNCLOS và phán quyết v. Guyana-Suriname rõ ràng có thể áp dụng ở đây. Việc xây dựng đảo trên Vịnh Bắc Bộ và Xu Bi rõ ràng vi phạm các điều khoản này.

Không như Vaňh Khñn và Xu Bi, các đảo Chñ Thñp (Fiery Cross), Gñc Ma (Johnson South), Châu Viên (Cuarteron), Huy Gñ (Hughes) và Ga Ven (Gaven) thì hoàn toàn là các đảo tự nhiên nằm trên một nuçc khi triều cao hoàn toàn trong phạm vi 12 hải lý của các đảo khác. Theo UNCLOS, các đảo này có lãnh hải bao quanh. Vì thế, việc xây dựng đảo

trên chúng diễn ra trong lãnh hải, có nghĩa là điều 74 và 83 của UNCLOS và phán quyết v. Guyana-Suriname (vấn đề áp dụng cho EEZ và thậm chí là một rặng) có vẻ không liên quan. Tuy nhiên, nếu nhìn cận kề hơn thì sẽ

thấy khác đi. Ai cũng biết rõ là các rặng san hô là bãi đẻ trứng cá quan trọng của các loài động vật biển, và việc phá hủy chúng sẽ ảnh hưởng đến trứng cá trong vùng biển cách xa các rặng đá này. Việc xây dựng đảo ở

trên rặng san hô do đó có thể có ảnh hưởng lâu dài cho vùng EEZ ngoài lãnh hải của các rặng san hô. Trong trường hợp của quần đảo Trường Sa, vùng EEZ đó đang có tranh chấp, do đó điều 74 và 83 UNCLOS và phán quyết v. Guyana-Suriname áp dụng được, điều đó có nghĩa là các hành động gây ra những thay đổi vĩnh viễn cho EEZ là bất hợp pháp ngay cả khi chỉ ảnh hưởng đến đảo diển ra trong lãnh hải.

Tóm lại, việc Trung Quốc xây dựng đảo ở quần đảo Trường Sa có tính khiêu khích về tinh thần an ninh biển Đông và là một tai họa cho môi trường biển. Trong khi đó, việc làm này không thể biện minh cho “hoàn toàn nằm bên trong chủ quyền của Trung Quốc” hoặc không trái với luật biển. Thật ra, nếu

Trung Quốc đòi hỏi chủ quyền

đòi hỏi Vaňh Khñn và Xu Bi cũng vậy các vùng biển dựa trên hai thể địa lý này thì đảo sẽ là một nơi để tñn đñ viñt lañ luñt quòc tñ.

Tác giả bài viết là *Dòng Danh Huy*, bài viết được đăng lên đầu tiên trên trang [AMTI CSIS](#). Người dịch: Phan Văn Song, với sự góp ý của *Dòng Quỳnh Liên*.

http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xwfw_665399/s2510_665401/t1189470.shtml |